

ТӘЖІРИБЕЛІК САБАҚҚА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҮСҚАУЛАР

Пән: Қазақстан тарихы

Пән коды: QT 1101

ББ аталуы: «БВ10111-Қоғамдық денсаулық сақтау»

Оқу сағаттары/кредиттер көлемі: 150/5кр

Оқу курсы мен семестрі: 1/2

Тәжірибелік (семинарлық) сабақ: 35 сағат

O'NTUSTIK QAZAQSTAN

**MEDISINA
AKADEMIASY**

«O'ntustik Qazaqstan medicina akademiasy» AQ

SOUTH KAZAKHSTAN

**MEDICAL
ACADEMY**

AO «Южно-Казахстанская медицинская академия»

Қазақстан тарихы және әлеуметтік-қоғамдық пәндер кафедрасы

Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар

044-60/11

2 стр из 24

Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулар «Қазақстан тарихы» пәнінің оқу жұмыс бағдарламасына (силлабусқа) сәйкес жасалды және кафедра отырысында талқыланды.

Кафедра меңгерушісі Нуржанбаева Ж.О.

Хаттама №16 Күні: 04.06.2024

№ 1 сабақ.

1. Тақырыбы: Адамның тарихқа дейінгі эволюциясы.

2. Мақсаты: Қазақстан территориясындағы алғашқы қауымдық құрылыстың ерекшеліктерін ашу.

3. Оқыту міндеттері:

- Қазақстан тарихының кезеңдерін бағдарлай білу;
- тарихи терминдер мен ұғымдарды ажырату – палеолит, неолит, қауым, антропогенез, неолит революциясы т.б.;
- тас дәуіріне тән археологиялық ескерткіштердің түрлерін ажырату;
- мал шаруашылығы мен егіншіліктің пайда болу алғышарттары мен себептерін түсіну.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Тас дәуіріндегі Қазақстан аумағының ландшафтық-климаттық өзгеріске ұшырауы.
2. Қазақстан аумағы – homo sapiens-тің қалыптасу ошақтарының бірі.
3. Ерте палеолиттегі өнер мен діни түсініктердің қалыптасуы.
4. Палеолит, мезолит, неолит дәуірлеріндегі тілдің, рационалды білімнің дамуы, діни түсініктердің қайта құрылуы.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі

формалары/әдістері/технологиялары: Дебат, миға шабуыл

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері

(тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек- парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

(Feedback)

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. Таймагамбетов Ж.К., Байгунаков Д.С. Қазақстанның тас дәуірі (зерттелу тарихы мен негізгі мәселелері). – Алматы: Қазақ университеті, 2008. – 266 б.
2. Толеубаев, А. Т. Раннесакская шиликтинская культура: научное издание / А. Т. Толеубаев. – Алматы: ИП «Садвакасов А. К.», 2018. – 528 с.
3. Зайберт В.Ф. Ботайская культура. – Алматы: Қазақпарат, 2009. – 576 с.
4. История древнего Казахстана. Под ред. Байпакова К.М. – 2-е изд. – Алматы: Рауан, 1996. – 112 с.
5. Исмагулов О., Исмагулова А. Происхождение казахского народа. По данным физической антропологии. Алматы, 2017. – 196 с.
6. Харари Ю.Н. Sapiens. Краткая история человечества. – М.: Синдбад, 2019. – 512 с.
7. Китов Е.П., Тур С.С., Иванов С.С. Палеоантропология сакских культур Притяньшанья (VIII – первая половина II в. до н.э.). – Алматы: Хикари, 2019. – 300 с.

Қосымша:

1. Акишев А. Искусство и мифология саксов. Ин-т истории, археологии и этнографии Академии наук Казахской ССР. – Алма-Ата: Наука, 1984. – 176 с.
2. Акишев К. А., Кушаев Г. А. Древняя культура саксов и усуней долины реки Или. – Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1963. – 298 с.
3. Ахинжанов С.М., Макарова Л.А., Нурумов Т.Н. К истории скотоводства и охоты в Казахстане. – Алма-Ата: Ғылым, 1992. – 217 с.
4. Исмагулов О., Этническая антропология Казахстана: (Соматол. исслед.) – Алма-Ата: Наука, 1982. – 231 с.

5. Маргулан А. Х., Акишев К. А., Кадырбаев М. К., Оразбаев А. М. Древняя культура Центрального Казахстана. – Алма-Ата: Наука КазССР, 1966. – 435 с.
6. Самашев З. Берел. – Алматы: Таймас, 2011. – 236 б.
7. Омаров Ғ.Қ. Сақ-скиф археологиясы: хрестоматия. – Алматы: Қазақ университеті, 2021. – 342 б.
8. Ежелгі Үйсін елі. Қытай деректері мен зертеулер. Құрастырушы: Ш. Ахметұлы. – ҚХР Үрімжі, «Шыңжаң Халық Баспасы», 2005.

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. Қазақстан тарихын зерттеудің мақсаты мен міндеттерінің ерекшелігі неде?
2. Қазақстан тарихының негізгі кезеңдерін атаңыз?
3. Неолит дәуірінде адамдар өмірінде қандай жаһандық өзгерістер болды?
4. Антропогенез кезеңдерін сипаттаңыз.

№ 2 сабақ.

1. Тақырыбы: Атқа міну мәдениетінің генезисі.

2. Мақсаты: қола дәуірін кешенді мал-егіншілік шаруашылығын қалыптастыру, полиметалдарды (қалайы, мыс, алтын) өндірістік игеру уақыты, тайпалардың номадизмге біртіндеп көшу уақыты ретінде ашып көрсету.

3. Оқыту міндеттері:

- мал шаруашылығы мәнінің өсуі қандай факторлардың әсерінен болғанын қарау.
- көшпенділік (номадизм) туралы құбылыс ретінде және оның негізгі сипаттары туралы нақты түсінік жасау;
- Қазақстан аумағында протомемлекеттік құрылымдарды қалыптастыру мәселесін ашу;
- сақ кезеңінің қоғамдық құрылымын көрсету, қоғамның әлеуметтік ұйымы мен сақтардың саяси тарихының ерекшеліктерін атап көрсету.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Көшпелілер тарихын кезеңдеу. Көшпеліліктің қалыптасуының алғышарттары: табиғи-географиялық және әлеуметтік-мәдени факторлар.
2. Ерте темір тайпаларының этносаяси және әлеуметтік тарихы. Сақтар. Массagetтер. Савроматтар мен сарматтар.
3. Жетісу және Тянь-Шандағы үйсіндердің этносаяси бірлестіктері.
4. Қаңлылардың тарихи-мәдени мұрасы.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі

формалары/әдістері/технологиялары: Жағдаяттық тапсырмаларды шешу, пікірталас.

Тапсырма:

1. Қазақстан тарихына кесте құрастырып, тарихтың қазіргі кезеңге бөлінуін көрсетіңіз: ежелгі дәуір, соның ішінде тас дәуірі (палеолит, мезолит, неолит), қола дәуірі, темір дәуірі; Орта ғасырлар (ерте, жоғары, кейінірек).
2. Ежелгі металлургияның дамуының негізгі орталықтарын көрсетіңіз және негізгі алғышарттарын атаңыз.
3. Қазақстан аумағында көшпеліліктің қалыптасуы мен дамуының негізгі факторлары мен себептерін көрсететін кесте құрастырыңыз.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері

(тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек- парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. Таймагамбетов Ж.К., Байгунаков Д.С. Қазақстанның тас дәуірі (зерттелу тарихы мен негізгі мәселелері). – Алматы: Қазақ университеті, 2008. – 266 б.
2. Толеубаев, А. Т. Раннесакская шиликтинская культура: научное издание / А. Т. Толеубаев. – Алматы: ИП «Садвакасов А. К.», 2018. – 528 с.
3. Зайберт В.Ф. Ботайская культура. – Алматы: Қазақпарат, 2009. – 576 с.
4. История древнего Казахстана. Под ред. Байпакова К.М. – 2-е изд. – Алматы: Рауан, 1996. – 112 с.
5. Исмагулов О., Исмагулова А. Происхождение казахского народа. По данным физической антропологии. Алматы, 2017. – 196 с.
6. Харари Ю.Н. Sapiens. Краткая история человечества. – М.: Синдбад, 2019. – 512 с.
7. Китов Е.П., Тур С.С., Иванов С.С. Палеоантропология сакских культур Притяньшанья (VIII – первая половина II в. до н.э.). – Алматы: Хикари, 2019. – 300 с.

Қосымша:

1. Акишев А. Искусство и мифология саков. Ин-т истории, археологии и этнографии Академии наук Казахской ССР. – Алма-Ата: Наука, 1984. – 176 с.
2. Акишев К. А., Кушаев Г. А. Древняя культура саков и усуней долины реки Или. – Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1963. – 298 с.
3. Ахинжанов С.М., Макарова Л.А., Нурумов Т.Н. К истории скотоводства и охоты в Казахстане. – Алма-Ата: Ғылым, 1992. – 217 с.
4. Исмагулов О., Этническая антропология Казахстана: (Соматол. исслед.) – Алма-Ата: Наука, 1982. – 231 с.
5. Маргулан А. Х., Акишев К. А., Кадырбаев М. К., Оразбаев А. М. Древняя культура Центрального Казахстана. – Алма-Ата: Наука КазССР, 1966. – 435 с.
6. Самашев З. Берел. – Алматы: Таймас, 2011. – 236 б.
7. Омаров Ғ.Қ. Сақ-скиф археологиясы: хрестоматия. – Алматы: Қазақ университеті, 2021. – 342 б.
8. Ежелгі Үйсін елі. Қытай деректері мен зертеулер. Құрастырушы: Ш. Ахметұлы. – ҚХР Үрімжі, «Шыңжаң Халық Баспасы», 2005.

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. Мал шаруашылығының басым дамуы және оның шаруашылықтың жетекші саласына айналуы қандай себептерден туындады?
2. Қола дәуіріндегі қоғамдық қатынастар саласында қандай өзгерістер болды жатыр және олар немен байланысты болды?
3. Қазақстан аумағында протомемлекеттік құрылымдардың қалыптасуы қандай үлгіде өтті?
4. Сақтардың рухани мәдениетінің ерекшеліктерін атап өтіңіз («скиф триадасы» - «аң стилі» деп аталатын өнерде, қару-жарактың ерекше заттары мен ат жегу және скиф киімінің элементтерінде).

№ 3 сабақ.

1. Тақырыбы: Монғол кезеңіне дейінгі Орталық Азиядағы түркі тілдес этностардың этномәдени интеграциясы кезеңдері.

2. Мақсаты: Көшпелі өркениеттің пайда болу процесінің заңдылықтарын және Орталық Азия мен ежелгі Қазақстан номадтарының этносаияси тарихының ерекшеліктерін зерделеу.

3. Оқыту міндеттері:

- ортағасырлық кезеңде Қазақстанның негізгі даму үрдістері туралы түсініктерді қалыптастыру;

- Қазақстан аумағында ертетаптық мемлекеттерінің қалыптасуын көрсету;
- түркі мемлекеттерінің әлеуметтік-саяси даму ерекшеліктерін ажырату;
- Қазақстан тарихындағы қарлұқтардың, қыпшақтардың рөлін анықтау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Түрік қағанатының құрылуы, құрылымы және саяси тарихы.
2. Қарлұқ мемлекетінің саяси тарихы: құрылуы, көрші мемлекеттер мен тайпалармен қарым-қатынастары.
3. Ортағасырлық Қазақстан аумағындағы Қараханидтер.
4. Қыпшақтардың шығу тегі мен этникалық тарихының мәселелері.
5. Түркілер өркениеті және Ұлы Жібек жолы.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Дөңгелек үстел, брейн-ринг.

Тапсырма:

1. Оқушылар үш шағын топ құрып, «Моңғолияға дейінгі кезеңдегі Қазақстан аумағындағы түркі тілдес этностардың мемлекеттілігінің қалыптасуының негізгі факторлары мен тарихи кезеңдері» деген сұраққа материалдар дайындайды.
2. Дайындалған материалдар негізінде кесте толтырылады:

Түрік қағанаты	Түркеш қағанаты	Қыпшақ хандығы

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек- парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (Feedback)

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. История Казахстана (с древнейших времен до наших дней). В 5-ти томах. – Том 2.– Алматы: Атамұра, 1997.–345 с.
2. Кумеков Б.Е. Государство кимаков в IX-XI вв. – Алма-Ата, Наука, 1972. – 695 с.
3. Кәрібаев Б.Б. Қазақ хандығының құрылу тарихы. – Алматы: «Сардар» баспа үйі, 2014. – 520 б.
4. Султанов Т.И. Поднятые на белой кошме. Ханы казахских степей. Астана: Астана Даму, 2006. – 256 с.
5. Кляшторный С. Г., Султанов Т. И. Государства и народы Евразийских степей. Древность и средневековье. СПб.: Петербургское Востоковедение, 2004. – 368 с.
6. История Казахстана (Қазақ елі). Книга 1-2. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 458 б.

Қосымша:

1. Бартольд В.В. Сочинения. Т.1: Туркестан в эпоху Монгольского нашествия.–М.: Издат. восточ. лит-ры, 1963–760 с.
2. Ахинжанов С.М. Кыпчаки в истории средневекового Казахстана. – Алма-Ата: Ғылым, 1989. – 296 с.
3. Сафарғалиев М.Г. Распад Золотой Орды. – Саранск, 1960. – 252 с.
4. Оразбаева А.И. Формула государственности казахов. – М.: ИП Лысенко А.Д. «PRESS-BOOK.RU», 2017. – 376 с.
5. Қинаятұлы З. Қазақ мемлекеті және Жошы хан. – Алматы: Елтаным, 2014. – 360 б.

6. Байпаков К.М. Средневековые города Казахстана на Великом Шелковом пути. - Алматы : Ғылым, 1998. - 216 с.

7. Кенжетай Д. Қожа Ахмет Иасауи дүниетанымы. – Түркістан, Ясауи әлемі. 2004 – 341 б.

8. May T. The Mongol conquests in world history. – London, Reaktion Books: 2012, –173 p.

9. История Казахстана в арабских источниках. Т. 1. – Алматы: Дайк-Пресс 2005. – 711 с.

10. История Казахстана в персидских источниках. Т. IV. – Алматы: Дайк-Пресс, 2005. – 625 с.

11. Қазақстан тарихы туралы түркі деректемелері. Т.1. – Алматы: Дайк-Пресс, 2005. – 240 б.

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. Ежелгі түркілердің күшеюіне қандай факторлар мен жағдайлар ықпал етті?

2. Түркілер империясының ыдырауына ішкі және сыртқы сипаттағы қандай себептер түрткі болды?

3. Неге Қарахандықтар құрған әскери жүйе көшпелі ақсүйектердің егіншіліктегі халыққа үстемдік етуінің ең ыңғайлы нысаны болды?

4. Қараханидтер мемлекетінің қалыптасуы мен тарихының ерекшеліктері қандай болды?

№ 4 сабақ.

1. Тақырыбы: Қазақ халқының қалыптасуы. «Қазақ» этнонимі. Қазақ жүздері

2. Мақсаты: Моңғол кезеңіндегі Қазақстанның даму ерекшеліктерін көрсету, моңғол шапқыншылығының Қазақстан аумағындағы этникалық және саяси процестердің дамуына қалай әсер еткенін анықтау.

3. Оқыту міндеттері:

- моңғол империясының пайда болу үдерісін зерделеу;

- Алтын Орданың ыдырауына әкелген жалпы факторлар мен нақты жағдайларды көрсету;

- Орталық Азия және Қазақстан халықтары үшін моңғол шапқыншылығының тарихи салдарын анықтау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Қазақстан үш моңғол ұлысының құрамында.

2. Моғолстан (XIV ғ.ортасы-XVI ғ. басы.). Аумағы және этникалық құрамы.

3. Көшпелі өзбектер мемлекеті. Керей және Жәнібек сұлтандардың ауакөшуі (1459 ж.).

4. Қазақ халқының құрылуының тарихи алғышарттары. Қазақстан аумағындағы этникалық процестер.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Миға шабуыл, дебат.

Тапсырма: Келесі кестені талқылаңыз және толтырыңыз:

Кезеңдері		Қазақстан территориясындағы этногенез	
		Этникалық процестердің ерекшеліктері (сыртқы көрінісі, тілі, мәдениеті)	
1	б.з.д. 2-1 мың.		
2	б.з.д. 8-4 ғ.		
3	6-12 ғ.		
4	13-14 ғ.		
5	15-16ғ.		

Қорытынды: Қазақстан аумағындағы этникалық процестердің сабақтастығының маңызы қандай?

Миға шабуылы және әр кезеңді талқылау кезінде студенттер халықтық қалыптастыру үшін мынадай жағдайлар қажет екенін ескеруі тиіс:

1. Мәдениетті дамытудың белгілі бір деңгейі;

2. Шекаралары белгіленген аумақ;
3. Қалыптасқан қоғамдық-этникалық сана;
4. Қалыптасқан тіл;
5. Этникалық өкілдердің көпшілігіне тән белгілі бір өзіне тән сыртқы келбет;
6. Этностың басты этносоциал немесе тарихи-географиялық белгілерін көрсететін мемлекеттің атауы.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері

(тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек-парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (Feedback)

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. История Казахстана (с древнейших времен до наших дней). В 5-ти томах. – Том 2.–Алматы: Атамұра, 1997.–345 с.
2. Кумеков Б.Е. Государство кимаков в IX-XI вв. – Алма-Ата, Наука, 1972. – 695 с.
3. Кәрібаев Б.Б. Қазақ хандығының құрылу тарихы. – Алматы: «Сардар» баспа үйі, 2014. – 520 б.
4. Султанов Т.И. Поднятые на белой кошме. Ханы казахских степей. Астана: Астана Даму, 2006. – 256 с.
5. Кляшторный С. Г., Султанов Т. И. Государства и народы Евразийских степей. Древность и средневековье. СПб.: Петербургское Востоковедение, 2004. – 368 с.
6. История Казахстана (Қазақ елі). Книга 1-2. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 458 б.

Қосымша:

1. Бартольд В.В. Сочинения. Т.1:Туркестан эпоху Монгольского нашествия.– М.: Издат. восточ. лит-ры, 1963. –760 с.
2. Ахинжанов С.М. Кыпчаки в истории средневекового Казахстана. – Алма-Ата: Ғылым, 1989. – 296 с.
3. Сафарғалиев М.Г. Распад Золотой Орды. – Саранск, 1960. – 252 с.
4. Оразбаева А.И. Формула государственности казахов. – М.: ИП Лысенко А.Д. «PRESS-BOOK.RU», 2017. – 376 с.
5. Қинаятұлы З. Қазақ мемлекеті және Жошы хан. – Алматы: Елтаным, 2014. – 360 б.
6. Байпаков К.М. Средневековые города Казахстана на Великом Шелковом пути. - Алматы : Ғылым, 1998. - 216 с.
7. Кенжетай Д. Қожа Ахмет Иасауи дүниетанымы. – Түркістан, Ясауи әлемі. 2004 – 341 б.
8. May T. The Mongol conquests in world history. – London, Reaktion Books: 2012, –173 p.
9. История Казахстана в арабских источниках.Т. 1.– Алматы:Дайк-Пресс 2005. – 711 с.
10. История Казахстана в персидских источниках.Т. IV. – Алматы: Дайк-Пресс, 2005. – 625 с.
11. Қазақстан тарихы туралы түркі деректемелері. Т.1. – Алматы: Дайк-Пресс, 2005. – 240 б.

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. Шыңғыс хан империясы қалай құрылды?
2. Түркі тайпаларының тәуелсіздік жолындағы табанды күресі моңғол әскерінің жағдайына қалай әсер етті?
3. Моңғол жаулап алуларының этносоциал процестерге, өлкенің экономикалық және мәдени дамуына тигізген әсерін анықтаңыз.
4. Моңғолдың үш ұлысының құрамына кірген Қазақстан жерлерін анықтаңыз.

№5 сабақ

1. Тақырыбы: XVII ғ. - XVIII ғ. басындағы Қазақ хандығы.

2.Мақсаты: Қазақ халқының қалыптасу кезеңінде Қазақстан аумағындағы әлеуметтік-экономикалық, саяси, демографиялық және мәдени-күкықтық процестердің мазмұнын ашу.

3. Оқыту міндеттері:

- студенттерде нақты бастапқы дереккөздерді пайдалана отырып, қазақтардың этногенез кезеңдері туралы тұтас түсінік қалыптастыру;
- қазақ халқының қалыптасу процесінің аяқталуын талдау-сараптау, «қазақ» этнонимінің шығу тегі мен жүздердің пайда болуын қарастыру.
- нақты тарихи мысалдарда студенттерді отандық тарихтың күрделі кезеңдерінің бірі - XVII ғасырдың соңы мен XVIII ғасырдың басындағы Қазақ хандығының әлеуметтік-экономикалық және саяси жағдайымен таныстыру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. XVI ғ. Қазақ хандығының әлеуметтік-экономикалық және саяси жағдайы. Есім ханның Сырдария бойындағы қалалар үшін күресі.
2. Жоңғар хандығының пайда болуы, алғашқы қазақ-жоңғар қатынастары.
3. Жәнібек хан. Орбұлақ шайқасы. Жәңгір хан тұсындағы Қазақ хандығы.
4. Тәуке ханның билікке келуі, оның саясаты.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: **Дебаты, пресс конференция.**

Пікір талас.

Тапсырма:

Сабақ «пікірталас - симпозиум» форматында өткізілуі тиіс. Студенттер, пікірталасқа қатысушылар тақырып мәселесі бойынша қысқа хабарламамен сөз сөйлеуді және дауды алдын ала жүргізеді. Одан әрі талқылаумен кеңейтілген дәлелдер ұсынылады.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері

(тестілеу,ситуациялық есептерді шешу жіне т.б.): Бағалау чек- парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (Feedback)

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. История Казахстана (с древнейших времен до наших дней). В 5-ти томах. –Том 2. – Алматы: Атамұра,1997.–345 с.
2. Кумеков Б.Е. Государство кимаков в IX-XI вв. – Алма-Ата, Наука, 1972. – 695 с.
3. Кәрібаев Б.Б. Қазақ хандығының құрылу тарихы. – Алматы: «Сардар» баспа үйі, 2014. – 520 б.
4. Султанов Т.И. Поднятые на белой кошме. Ханы казахских степей. Астана: Астана Даму, 2006. – 256 с.
5. Кляшторный С. Г., Султанов Т. И. Государства и народы Евразийских степей. Древность и средневековье. СПб.: Петербургское Востоковедение, 2004. – 368 с.
6. История Казахстана (Қазақ елі). Книга 1-2. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 458 б.

Қосымша:

1. Бартольд В.В.Сочинения.Т.1:Туркестан в эпоху Монгольского нашествия. – М.: Издат. восточ. лит-ры, 1963–760 с.
2. Ахинжанов С.М. Кыпчаки в истории средневекового Казахстана. – Алма-Ата: Ғылым, 1989. – 296 с.
3. Сафарғалиев М.Г. Распад Золотой Орды. – Саранск, 1960. – 252 с.
4. Оразбаева А.И. Формула государственности казахов. – М.: ИП Лысенко А.Д. «PRESS-BOOK.RU», 2017. – 376 с.
5. Қинаятұлы З. Қазақ мемлекеті және Жошы хан. – Алматы: Елтаным, 2014. – 360 б.

6. Байпаков К.М. Средневековые города Казахстана на Великом Шелковом пути. - Алматы : Ғылым, 1998. - 216 с.

7. Кенжетай Д. Қожа Ахмет Иасауи дүниетанымы. – Түркістан, Ясауи әлемі. 2004 – 341 б.

8. May T. The Mongol conquests in world history. – London, Reaktion Books: 2012, –173 p.

9. История Казахстана в арабских источниках. Т. 1.– Алматы:Дайк-Пресс 2005. – 711 с.

10. История Казахстана в персидских источниках.Т. IV. – Алматы: Дайк-Пресс, 2005. – 625 с.

11. Қазақстан тарихы туралы түркі деректемелері. Т.1. – Алматы: Дайк-Пресс, 2005. – 240 б.

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. Тарихтың қай кезеңінде «қазақ» термині этникалық мәнге ие болады?

2. Бұған саяси сипаттағы қандай факторлар ықпал етті?

3. Қазақ хандығын құрудың алғышарттарын сипаттаңыз.

4. Қазақ хандығының пайда болуы қалай Дешті Қыпшақ, Жетісу және Түркістан аумағындағы әлеуметтік-экономикалық процестердің заңды нәтижесі болғанын ашыңыз.

5. Қазақтардың дәстүрлі көшпелі мәдениетінің мазмұны мен ерекшеліктерін сипаттаңыз.

№ 6 сабақ

1. Тақырыбы: Қазақ жүздерінің XVIII ғ. бірінші ширегіндегі сыртқы саяси жағдайы.

2. Мақсаты: нақты тарихи мысалдарда студенттерді отандық тарихтың ең қиын және қайғылы кезеңдерінің бірі - XVIII ғасырдың бірінші ширегіндегі Қазақ хандығының әлеуметтік-экономикалық және саяси жағдайымен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

- студенттерді отандық тарихтың маңызды кезеңдерінің бірі - қазақ жерлерінің Ресей империясының құрамына кіру процесінің басталуымен таныстыру;

- қазақтардың Ресей протекторатына енуі қарсаңында қазақ жүздеріндегі ішкі саяси жағдайды көрсету;

- қосылудың бастапқы кезеңіндегі патшалықтың отаршылдық саясатының мәнін ашу, өлкені әскери-казактық отарлау жөніндегі патшалықтың әдістерін қарау;

- осы дәуірдің жарқын саяси тұлғасы Абылай хан бастаған қазақ халқының жоңғар басқыншыларына қарсы, қазақ мемлекеттілігін жаңғырту жолындағы ерлік күресін ашу.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Жоңғар хандығының күшеюі: жоңғарлардың басқыншылық стратегиясы.

2. «Ақтабан шұбырынды», «Алқакөл сұлама» жылдары.

3. Бұланты шайқасындағы жеңістің маңызы. Аңырақай шайқасы.

4. Қазақ халқының ұлт-азаттық күресіндегі қазақ батырларының рөлі.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі

формалары/әдістері/технологиялары: Дебат, дөңгелек үстел.

Тапсырма:

Сабақ «еркін пікірталас» форматында өтеді, онда қатысушылар тең дауыс беру құқығына ие, өз білімдерін көрсетіп, өз ойларымен бөліседі. Талқылауға арналған негізгі мәселелер:

1. Отан үшін бүкілхалықтық бірліктің қажеттілігі.

2. Бұланты түбіндегі шайқас.

3. 1729 ж. Анрақайдағы шайқас.

4. Жоңғарларды жеңудегі Абылай ханның рөлі.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері

(тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек- парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (Feedback)

Тестілеу/ауызша сауал

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. История Казахстана (с древнейших времен до наших дней). В 5-ти томах. Т.3. – Алматы: Алматы кітап, 2010. – 312с.
2. Абусейтова М.Х. Казахстан и Центральная Азия в XV-XVII веках: история, политика, дипломатия. – Алматы: Дайк-Пресс, 1998. – 592 с.
3. Ерофеева И.В. Символы казахской государственности (позднее средневековье и новое время). – Алматы: Дайк-Пресс, 2001. – 256 с.
4. Ерофеева И.В. Хан Абулхаир: полководец, правитель, политик. – Алматы: Дайк-Пресс, 2007. – 456 с.
5. Масанов Н.Э. Кочевая цивилизация казахов: основы жизнедеятельности кочевнического общества. – Алматы: Горизонт, 1995. – 320 с.
6. История Казахстана (Қазақ Елі). Книга 3: Казахстан в условиях колониальной и тоталитарной системы. – Алматы: Өнер, 2018. – 265 с.

Қосымша:

1. История Казахстана в русских источниках XVI-XX вв. В 10 томах. – Алматы: Дайк-Пресс, 2005 – 551с.
2. Campbell I W. Knowledge and the Ends of Empire, Kazak Intermediaries and Russian Rule on the Steppe. 1731-1917. Cornell University Press, 2017. – 288 p.
3. Абдиров М.Ж. История казачества Казахстана. – Алматы: Казахстан, 1994. – 160 с.
4. Алимбай Н.А., Муканов М.С., Аргынбаев Х.А. Традиционная культура жизнеобеспечения казахов. Очерки теории и истории. – Алматы: Ғылым, 1998. – 233 с.
5. Касымбаев Ж.К. Кенесары хан. – Алматы: Ана тілі, 2002. – 200 с.
6. Мартин В. Закон и обычай в степи: Казахи Среднего жуза и российский колониализм в XIX в. – Алматы: КазАТиСО, 2012. – 692 с.
7. Хафизова К.Ш. Степные властители и их дипломатия в XVIII-XIX веках. – Нур-Султан: КИСИ при Президенте РК, 2019. – 480 с.
8. Эпистолярное наследие казахской правящей элиты 1675-1821 годов. Т. 1,2. – Алматы: АБДИ Компани, 2014. – 1032 с.
9. Сартори П., Шаблей П. Эксперименты империи: адат, шариат и производство знаний в Казахской степи. – М.: Новое литературное обозрение, 2019. – 280 с

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. Қазақ жерлерінің Ресей құрамына кіруінің күрделі үдерісі басталған нақты - тарихи жағдаятты сипаттаңыз
2. Қазақ халқының жоңғар жаулап алушыларына қарсы азаттық күресінің кезеңдерін сипаттаңыз.
3. Қазақ халқының азаттық күресі тарихында қазақ батырларының рөлі қандай болды?
4. Орта Азия халықтары мен қазақтарға қарсы күресте жоңғарлардың (ойраттардың) уақытша табыстарының себептері неде болды?

№7 сабақ

1. Тақырыбы: ХҮІІІ ғасырдың соңындағы Қазақстан және Орта Азия мемлекеттері

2. Мақсаты: ХІХ ғ.- ХVІІІ ғ.- ХІХ ғасырдың бірінші жартысында болған Ресейдің Қазақстанды әскери отарлаудың бағыттары мен мазмұнын ашу.

3. Оқыту міндеттері:

- Ресей империясының Қазақстандағы және Орта Азиядағы саясатының негізгі кезеңдері мен мазмұнын қарастыру;

- Сырдария шекара сызығын құру үдерісі мен мақсаттарын зерделеу;
- Жетісу мен Оңтүстік Қазақстанның Ресейге қосылу кезеңдерін ашу;

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. 1839 жылғы Хиуа жорығы және оның нәтижелері. Сырдария шекара сызығының белгіленуі.
2. В.Перовскийдің Қоқанға жорығы (1853 ж.). Қазақтардың 1858 жылғы Қоқан үстемдігіне қарсы көтерілісі.
3. Жетісудағы 1860 жылғы әскери іс-қимылдар. Ұзынағаш шайқасы. Әулие-Ата, Мерке, Түркістанның алынуы.
4. Жетісу мен Оңтүстік Қазақстанның Ресей империясы құрамына кіруі.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: **Дебат, дөңгелек үстел.**

Тапсырма:

Оқытушы студенттер арасынан сабақ тақырыбы бойынша келесі проблемаларды пысықтауы тиіс үш шағын топты қалыптастырады.

- XVIII ғасырдың II жартысындағы қазақ-орыс қатынастары (Ресейдің әскери бекіністер желілерін салу);

- Абылай ханның қызметі;

- Қазақстанның Ресейге қосылуын аяқтау (сер. 50-ші жылдары - сер. 60-шы жылдары XIX ғ.): Оңтүстік Қазақстанды жаулап алу.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек- парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (Feedback)

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. История Казахстана (с древнейших времен до наших дней). В 5-ти томах. Т.3.—Алматы: Алматы кітап, 2010. — 312с.

2. Абусейтова М.Х. Казахстан и Центральная Азия в XV-XVII веках: история, политика, дипломатия. — Алматы: Дайк-Пресс, 1998. — 592 с.

3. Ерофеева И.В. Символы казахской государственности (позднее средневековье и новое время). — Алматы: Дайк-Пресс, 2001. — 256 с.

4. Ерофеева И.В. Хан Абулхаир: полководец, правитель, политик. — Алматы: Дайк-Пресс, 2007. — 456 с.

5. Масанов Н.Э. Кочевая цивилизация казахов: основы жизнедеятельности кочевнического общества. — Алматы: Горизонт, 1995. — 320 с.

6. История Казахстана (Қазақ Елі). Книга 3: Казахстан в условиях колониальной и тоталитарной системы. — Алматы: Өнер, 2018. — 265 с.

Қосымша:

1. История Казахстана в русских источниках XVI-XX вв. В 10 томах. — Алматы: Дайк-Пресс, 2005 — 551с.

2. Campbell I W. Knowledge and the Ends of Empire, Kazak Intermediaries and Russian Rule on the Steppe. 1731-1917. Cornell University Press, 2017. — 288 p.

3. Абдиров М.Ж. История казачества Казахстана. — Алматы: Казахстан, 1994. — 160 с.

4. Алимбай Н.А., Муканов М.С., Аргынбаев Х.А. Традиционная культура жизнеобеспечения казахов. Очерки теории и истории. — Алматы: Ғылым, 1998. — 233 с.

5. Касымбаев Ж.К. Кенесары хан. — Алматы: Ана тілі, 2002. — 200 с.

6. Мартин В. Закон и обычай в степи: Казахи Среднего жуза и российский колониализм в XIX в. – Алматы: КазАТиСО, 2012. – 692 с.

7. Хафизова К.Ш. Степные властители и их дипломатия в XVIII-XIX веках. – Нур-Султан: КИСИ при Президенте РК, 2019. – 480 с.

8. Эпистолярное наследие казахской правящей элиты 1675-1821 годов. Т. 1,2. – Алматы: АБДИ Компани, 2014. – 1032 с.

9. Сартори П., Шаблей П. Эксперименты империи: адат, шариат и производство знаний в Казахской степи. – М.: Новое литературное обозрение, 2019. – 280 с

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. Қазақстан мен Орта Азиядағы ресейлік сыртқы саясаттың мазмұны неде?

2. Қазақстанның Ресейге қосылу үдерісі қалай болды?

3. Оңтүстік Қазақстанның Ресей империясына қосылу үдерісін сипаттаңыз.

№8 сабақ

1. Тақырыбы: Жер мәселесі

2. Мақсаты: Қазақстанның реформа кезеңіндегі әкімшілік-саяси жағдайы мен әлеуметтік-экономикалық дамуының ерекшеліктерін ашу және түсіндіру.

3. Оқыту міндеттері:

- 1867-1868 жж. әкімшілік реформалардың мазмұны мен салдарын талдап-сараптау;

- студенттерге Ресей империясына бағынғаннан кейінгі Қазақстанда болған саяси және экономикалық өзгерістерді түсіндіру.

- қосылудың бастапқы кезеңіндегі патшалықтың отаршылдық саясатының мәнін ашу, өлкені әскери-казактарың отарлауды күшейту жөніндегі патшалықтың іс-шараларын қарастыру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Шекаралық шептердің құрылуы, жерді тартып алу. Әскери-казактық отарлауы: Орал, Орынбор, Сібір казак әскерлері.

2. XIX ғ. 60-90 жылдарындағы көші-қон мәселесі. Орыс шаруаларын Қазақстанға қоныстандыру туралы уақытша ережелер.

3. XIX ғасырдың соңындағы Қазақстан халқының этнодемографиялық сипаттамасы.

4. XX ғ. басындағы Қазақстандағы көші-қон саясаты және столыпиндік жаңғырту.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Пікірталас, пресс- конференция.

Тапсырма:

1. Негізгі проблемалар мен мәселелерді анықтаңыз: XIX ғасырдың соңғы ширегінде Қазақстанға капиталистік қатынастардың енуі қандай факторларға байланысты болды? Қазақстанға сауда және өнеркәсіптік капиталдың келуіне қандай факторлар ықпал етті? Өлкеде өнеркәсіптің қандай салалары дамыды және неге?

2. Тақырыптың материалын зерделей отырып, қоныс аудару саясатының негізгі кезеңдерінің сипаттамасына тоқталыңыз: I-кезең - стихиялық қоныс аудару кезеңі (XIX-бастаудың 60-жылдары. XX ғғ.); II-кезең - столыпиндік аграрлық реформа шеңберінде ұйымдастырылған қоныс аудару кезеңі (1906-1916 жж.). Әрбір кезеңнің мазмұнын ашып көрсете отырып, қоныс аудару саясатын іске асыру жөніндегі патшалықтың негізгі іс-шараларын талдап, Қазақстанның облыстарын қоныстандыру тәртібіне назар аударыңыз. Неге қоныс аудару үшін бастапқыда Қазақстанның оңтүстік облыстары ашылып, оларды қоныстандыру билік тарапынан белсенді түрде көтермеленді? Қоныс аударушылар қандай жеңілдіктер алды? XIX ғасырдың 90-жылдарында қоныс аударуды жандандыруға қандай факторлар мен жағдайлар ықпал етті? XX ғасырдың басында қазақ даласына экспедициялар қандай мақсатта ұйымдастырылады?

3. Жалпы қазақстандық ауқымдағы (Бөкей Ордасы мен оңтүстік аудандарды қоспағанда) демографиялық жағдайдың өзгеруін талдаңыз (қоныс аудару саясатының салдарының бірі ретінде)

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері

(тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек- парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (Feedback)

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. История Казахстана (с древнейших времен до наших дней). В 5-ти томах. Т.3. – Алматы: Алматы кітап, 2010. – 312с.

2. Абусейтова М.Х. Казахстан и Центральная Азия в XV-XVII веках: история, политика, дипломатия. – Алматы: Дайк-Пресс, 1998. – 592 с.

3. Ерофеева И.В. Символы казахской государственности (позднее средневековье и новое время). – Алматы: Дайк-Пресс, 2001. – 256 с.

4. Ерофеева И.В. Хан Абулхаир: полководец, правитель, политик. – Алматы: Дайк-Пресс, 2007. – 456 с.

5. Масанов Н.Э. Кочевая цивилизация казахов: основы жизнедеятельности кочевнического общества. – Алматы: Горизонт, 1995. – 320 с.

6. История Казахстана (Қазақ Елі). Книга 3: Казахстан в условиях колониальной и тоталитарной системы. – Алматы: Өнер, 2018. – 265 с.

Қосымша:

1. История Казахстана в русских источниках XVI-XX вв. В 10 томах. – Алматы: Дайк-Пресс, 2005 – 551с.

2. Campbell I W. Knowledge and the Ends of Empire, Kazak Intermediaries and Russian Rule on the Steppe. 1731-1917. Cornell University Press, 2017. – 288 p.

3. Абдиров М.Ж. История казачества Казахстана. – Алматы: Казахстан, 1994. – 160 с.

4. Алимбай Н.А., Муканов М.С., Аргынбаев Х.А. Традиционная культура жизнеобеспечения казахов. Очерки теории и истории. – Алматы: Ғылым, 1998. – 233 с.

5. Касымбаев Ж.К. Кенесары хан. – Алматы: Ана тілі, 2002. – 200 с.

6. Мартин В. Закон и обычай в степи: Казахи Среднего жуза и российский колониализм в XIX в. – Алматы: КазАТиСО, 2012. – 692 с.

7. Хафизова К.Ш. Степные властители и их дипломатия в XVIII-XIX веках. – Нур-Султан: КИСИ при Президенте РК, 2019. – 480 с.

8. Эпистолярное наследие казахской правящей элиты 1675-1821 годов. Т. 1,2. – Алматы: АБДИ Компани, 2014. – 1032 с.

9. Сартори П., Шаблей П. Эксперименты империи: адат, шариат и производство знаний в Казахской степи. – М.: Новое литературное обозрение, 2019. – 280 с

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. XIX ғ. 60-90 жж қоныс аудару мәселесін жазып сипаттаңыз.

2. XIX ғасырдың соңында Қазақстан тұрғындарының этнодемографиялық сипаттамасы қандай болды?

3. XX ғасырдың басында Қазақстандағы қоныс аудару саясаты мен столыпиндік жаңғырту немен түйінделеді?

№9 сабақ

1. Тақырыбы: Қазақ халқының отаршылдыққа қарсы халық-азаттық күресі

2. Мақсаты: Ресей және Орта Азия мемлекеттерінің отаршылдық саясатына қарсы ұлт-азаттық күресінің себептерін, қозғаушы күштерін және барысын зерделеу.

3. Оқыту міндеттері:

- қазақ халқының Қазақстанға қатысты аумақтық экспансияны кеңейту жөніндегі патшалық іс-шараларына қарсы төңкеріске қарсы шығуының отаршылдыққа қарсы өсу себептерін сараптап талқылау.

- Қазақстандағы 19 ғасырдың екінші жартысындағы отаршылдыққа қарсы қозғалыстың себептерін сипаттау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Датова Сырым Датұлы бастаған Кіші жүздің ұлт-азаттық қозғалысы

2. Бөкей хандығындағы Исатай Тайманов пен Махамбет Өтемісұлы бастаған қазақтардың көтерілісі (1836-1838 ж.): көтерілістің қозғаушы күштері, сипаты, кезеңдері, маңызы.

3. Сұлтан Кенесары Қасымұлы бастаған қазақтардың ұлт-азаттық қозғалысы (1837-1847): қозғаушы күштері, барысы, негізгі кезеңдері және жеңіліс себептері.

4. Бірінші дүниежүзілік соғыс жылдарындағы Қазақ даласы: 1916 жылғы 25 маусымдағы «Тыл жұмыстарына бұратана халықтарды реквизициялау туралы» Жарлық.

5. 1916 жылғы Орта Азия ұлт-азаттық көтерілісі, оның себептері, қозғаушы күштері, басталуы, барысы және негізгі кезеңдері.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: **Дебат, дөңгелек үстел.**

Тапсырма:

осы сабақтың тақырыбы мәселелерінде көрсетілген әрбір көтеріліс бойынша ақпаратты пайдалана отырып, кестені толтырыңыз:

Көтерілістің себептеріне қысқаша мағлұмат	
Көтеріліс ошақтары	
Негізгі оқиғалар	
Басшылардың рөлі	
Жеңілу себептері	
Тарихи маңызы туралы қорытынды	

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері

(тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек-парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (Feedback)

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. История Казахстана(с древнейших времен до наших дней).В 5-ти томах.Т.3.– Алматы: Алматы кітап, 2010. – 312с.

2. Абусейтова М.Х. Казахстан и Центральная Азия в XV-XVII веках: история, политика, дипломатия. – Алматы: Дайк-Пресс, 1998. – 592 с.

3. Ерофеева И.В. Символы казахской государственности (позднее средневековье и новое время). – Алматы: Дайк-Пресс, 2001. – 256 с.

4. Ерофеева И.В. Хан Абулхаир: полководец, правитель, политик. – Алматы: Дайк-Пресс, 2007. – 456 с.

5. Масанов Н.Э. Кочевая цивилизация казахов: основы жизнедеятельности кочевничества. – Алматы: Горизонт, 1995. – 320 с.

6. История Казахстана (Қазақ Елі). Книга 3: Казахстан в условиях колониальной и тоталитарной системы. – Алматы: Өнер, 2018. – 265 с.

Қосымша:

1. История Казахстана в русских источниках XVI-XX вв. В 10 томах. – Алматы: Дайк-Пресс, 2005 – 551с.

2. Campbell I W. Knowledge and the Ends of Empire, Kazak Intermediaries and Russian Rule on the Steppe. 1731-1917. Cornell University Press, 2017. – 288 p.

3. Абдиров М.Ж. История казачества Казахстана. – Алматы: Казахстан, 1994. – 160 с.

4. Алимбай Н.А., Муканов М.С., Аргынбаев Х.А. Традиционная культура жизнеобеспечения казахов. Очерки теории и истории. – Алматы: Ғылым, 1998. – 233 с.

5. Касымбаев Ж.К. Кенесары хан. – Алматы: Ана тілі, 2002. – 200 с.

6. Мартин В. Закон и обычай в степи: Казахи Среднего жуза и российский колониализм в XIX в. – Алматы: КазАТиСО, 2012. – 692 с.

7. Хафизова К.Ш. Степные властители и их дипломатия в XVIII-XIX веках. – Нур-Султан: КИСИ при Президенте РК, 2019. – 480 с.

8. Эпистолярное наследие казахской правящей элиты 1675-1821 годов. Т. 1,2. – Алматы: АБДИ Компани, 2014. – 1032 с.

9. Сартори П., Шаблей П. Эксперименты империи: адат, шариат и производство знаний в Казахской степи. – М.: Новое литературное обозрение, 2019. – 280 с

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. Сіз Қ.Қасымовтың 1837-1847 жылдардағы қозғалысының күшті және әлсіз жақтарын неден көресіз?

2. С. Датұлының басшылығымен Кіші жүздегі қазақтардың күресіне сипаттама беріңіз.

3. 1916 жылғы ұлт-азаттық көтерілісті, оның себептерін, қозғаушы күштерін, бастауын, барысы мен негізгі кезеңдерін сипаттаңыз.

№10 сабақ.

1. Тақырыбы: «Алаш» қозғалысы және ұлттық мемлекет идеясы.

2. Мақсаты: Қазақстан Республикасында ұлтаралық келісімді нығайтудың маңызы мен жолдарын түсіндіру.

3. Оқыту міндеттері:

- қазақтың ұлт зиялыларының қалыптасуын қарастыру: әлеуметтік құрамы, білімі, қызметі;

- жәдидизмге анықтама беріп, оның Қазақ даласындағы ағартушылық идеяларының ықпалына анықтама беру;

- Қазақстанға буржуазиялық демократиялық революцияның ықпалын ашып көрсету;

- бірінші дүниежүзілік соғыс жылдарында қазақ даласының өмірін көрсету.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Ресейдегі ақпан буржуазиялық-демократиялық революциясы және оның Қазақстанға ықпалы.

2. Революциялық өзгерістерге байланысты ұлт-азаттық қозғалыстың жаңа міндеттері.

3. Уақытша үкімет органдарындағы ұлттық зиялы қауым өкілдерінің қызметі.

4. 1917 жылдың жазындағы саяси дағдарыс.

5. Шілдедегі бүкілқазақ съезі және Алаш партиясын құру туралы шешім.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Дөңгелек үстел, пікірталас.

Тапсырма: Студенттер шағын топтарға бөлінеді және келесі мәселелерді талқылайды:

1. XX ғасырдың басында қазақ зиялылары және оның қоғамдық-саяси қызметі.

2. Қазақ зиялылары саяси партияны құру жолында.

3. «Алаш» партиясының құрылуы.

4. «Алаш» партиясының бағдарламасы.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері

(тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек-парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (Feedback)

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. История Казахстана (с древнейших времен до наших дней). В 5-ти томах. Т.3. – Алматы: Алматы кітап, 2010. – 312с.

2. Абусейтова М.Х. Казахстан и Центральная Азия в XV-XVII веках: история, политика, дипломатия. – Алматы: Дайк-Пресс, 1998. – 592 с.

3. Ерофеева И.В. Символы казахской государственности (позднее средневековье и новое время). – Алматы: Дайк-Пресс, 2001. – 256 с.

4. Ерофеева И.В. Хан Абулхаир: полководец, правитель, политик. – Алматы: Дайк-Пресс, 2007. – 456 с.

5. Масанов Н.Э. Кочевая цивилизация казахов: основы жизнедеятельности кочевнического общества. – Алматы: Горизонт, 1995. – 320 с.

6. История Казахстана (Қазақ Елі). Книга 3: Казахстан в условиях колониальной и тоталитарной системы. – Алматы: Өнер, 2018. – 265 с.

Қосымша:

1. История Казахстана в русских источниках XVI-XX вв. В 10 томах. – Алматы: Дайк-Пресс, 2005 – 551с.

2. Campbell I W. Knowledge and the Ends of Empire, Kazak Intermediaries and Russian Rule on the Steppe. 1731-1917. Cornell University Press, 2017. – 288 p.

3. Абдиров М.Ж. История казачества Казахстана. – Алматы: Казахстан, 1994. – 160 с.

4. Алимбай Н.А., Муканов М.С., Аргынбаев Х.А. Традиционная культура жизнеобеспечения казахов. Очерки теории и истории. – Алматы: Ғылым, 1998. – 233 с.

5. Касымбаев Ж.К. Кенесары хан. – Алматы: Ана тілі, 2002. – 200 с.

6. Мартин В. Закон и обычай в степи: Казахи Среднего жуза и российский колониализм в XIX в. – Алматы: КазАТиСО, 2012. – 692 с.

7. Хафизова К.Ш. Степные властители и их дипломатия в XVIII-XIX веках. – Нур-Султан: КИСИ при Президенте РК, 2019. – 480 с.

8. Эпистолярное наследие казахской правящей элиты 1675-1821 годов. Т. 1,2. – Алматы: АБДИ Компани, 2014. – 1032 с.

9. Сартори П., Шаблей П. Эксперименты империи: адат, шариат и производство знаний в Казахской степи. – М.: Новое литературное обозрение, 2019. – 280 с

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. Қазақ зиялыларының қалыптасу ерекшелігі неден көрінді?

2. Қазақ тіліндегі мерзімді басылымдардың алғашқы баспасөздері қандай болды?

3. 1905-1907 жылдардағы алғашқы орыс революциясы Қазақстанға қалай ықпал етті?

4. 1916 жылғы ұлт-азаттық көтерілістің себептері, сипаты мен ерекшеліктері қандай?

5. Ақпан революциясы мен Бірінші дүниежүзілік соғыс өзара қалай байланысты?

6. Қазақ әдебиетінде қандай негізгі идеялар мен бағыттар үстемдік етті?

№11 сабақ

1. Тақырыбы: Қазақстан азаматтық-саяси қарсылық жылдарында

2. Мақсаты: Қазақстандағы кеңес өкіметін әлеуметтік-экономикалық және саяси жаңғыртудың ерекшелігіне баға беру.

3. Оқыту міндеттері:

- Қазақстанда Кеңес өкіметін орнату үдерісін қарастыру;
- Алаш партиясы мен Алашорда үкіметінің қызметіне сипаттама беру
- азаматтық соғыс жылдарын және ҚазАССР-дың құрылуын қарастыру;
- өлкедегі Кеңестік мемлекеттік құрылысты қарастыру;
- ЖЭС-тің әлеуметтік-экономикалық қорытындыларына баға беру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Кеңес өкіметінің орнауы.
2. Қырғыз (Қазақ) Кеңестік Социалистік Автономиялық Республикасының құрылуы.
3. Қазақстандағы жер-су реформасы.
4. ЖЭС мазмұны және оны жүзеге асыру ерекшеліктері.
5. 1921-1922 жж. Қазақстандағы ашаршылық. Қазақ зиялыларының ашаршылыққа қарсы күресі.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі

формалары/әдістері/технологиялары: **Дебат, сарапшылар тобы.**

Тапсырма:

Кестені толтырып, талқылаңыз:

1	ЖЭС шаруаларға не берді?	А) 1926 жылы мал саны 40,5 млн-ға дейін өсті; б)
2	Ұжымдастыруды бастаудың алғышарттары	а) байлардың жерлерін тәркілеу; б)
3	Ауылдардағы кооператорлар қозғалысының қағидаттары	а) еркіндік б)
4	Шаруалардың ұжымдастыруға қарсы күрес түрлері	а) қалаларға және құрылысқа кету б)

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері

(тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек- парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (Feedback)

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. Омарбеков Т.О. Қазақстан тарихының XX ғасырдағы өзекті мәселелері. – Алматы: Өнер, 2003. – 552 б.
2. Қойгелдиев М. Алаш қозғалысы. – Алматы: Мектеп, 2017. – 656 б.
3. Абылхожин Ж.Б. Постсталинский период в истории советского Казахстана: череда обреченных реформ и несостоявшихся деклараций (1953 - 1991 гг.). – Алматы, КБТУ, 2019. – 465 с.

- 4.История Казахстана(с древнейших времен до наших дней). В 5-ти томах. Т. 4.– Алматы,Алматы кітап, 2010.–312 с.
- 5.История Казахстана (с древнейших времен до наших дней). В пяти томах. Том 5. – Алматы: Атамұра, 2010. – 680 с.
6. Алаш қозғалысы. Мәселенің зерттелу тарихынан. Құжаттар мен материалдар жинағы. 1918 – 2007 жж. Движение Алаш. Из истории изучения вопроса. Сборник документов и материалов. 1918 – 2007 гг. Алматы.: «Ел – шежіре», 2007. Т. 4. – 472 б.
7. Койгелдиев М.К. Сталинизм и репрессии в Казахстане 1920 – 1940 – х годов. – Алматы, 2009. – 448 с.

Қосымша:

1. Нұрпейіс К. Алаш һәм алашорда. – Алматы: Ататек, 1995. – 256 б.
2. Абылхожин Ж.Б. Очерки социально-экономической истории Казахстана. XX век. – Алматы: Туран, 1997. – 360 с.
3. Омарбеков Т.О. 1929-1931 жылдардағы халық көтерілістері: зерттеу. – Алматы: Арыс, 2018. – 480 б.
4. Омарбеков Т.О. Қазақстан тарихының XX ғасырдағы өзекті мәселелері. – Алматы: Өнер, 2003. – 552 б.
5. Қамзабекұлы Д. Алаштың рухани тұғыры. – Астана: Ел-шежіресі, 2008. – 360 б.
6. «Я себя совершенно не признаю виновным!»: из истории протестного движения в Казахстане 1960-1980 гг. (Сборник документов и материалов). Сост. М. Койгелдиев. – Алматы: Арыс, 2019. – 256 с.
7. Койгелдиев М. Қорғансыздың күнін кешкендер. Менің ғылымдағы өмірім. (Қазақстанның ғылыми мектептері. Әдебиеттану): Монография. – Алматы: Арыс, 2019. – 304 б.
8. Красный террор: из истории политических репрессий в Казахстане (Сборник документальных материалов политических репрессии 20 – 50 годов XX века). Сост. М.К. Койгелдиев, В.И. Полулях, Ш.Б. Тілеубаев. – Алматы: «Алаш баспасы», 2013. – 384 с.

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. Қазақстанның қай аймақтарында Кеңес өкіметі неғұрлым қиын жолмен орнатылды?
2. «Алаш» партиясының тарихи маңызы.
3. Неге Орынбор ҚазАКСР-нің астанасы болды?
4. Неге ЖЭС-қа көшу мәжбүрлі шараға айналды?

№12 сабақ

1. Тақырыбы: XX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстандағы кеңестік реформалардың қайшылықтары мен салдары

2. Мақсаты: Қазақстандағы кеңестік қоғамның саяси және әлеуметтік-экономикалық дағдарысын талдау.

3. Оқыту міндеттері:

- 1939-1945 жылдардағы II дүниежүзілік соғыстың барысын талқылау.
- экономиканы бейбіт жолмен қайта құруды қарастыру;
- 1946-1984 жылдардағы Қазақстанның саяси өміріне анықтама беру;
- 1946-1984 жылдардағы Қазақстанның қоғамдық-экономикалық үрдістерін білу;
- тоқырау кезеңінде экологиялық мәселелердің шиеленісуін талдау;
- ғылым, әдебиет және өнер салаларындағы жетістіктер мен қайшылықтарды талқылау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Екінші дүниежүзілік соғыс қарсаңында Кеңес мемлекетінің сыртқы және ішкі саясатының негізгі бағыттары.

2. Қазақстандықтардың майдан қимылдарына, партизан қозғалыстарына қатысуы.
3. Соғыстан кейінгі жылдардағы Қазақстан. И.Сталиннің «жеке тұлғаға табыну» кезеңін сынға алу.
4. Н.С.Хрущевтің партиялық-мемлекеттік басқару жүйесіндегі реформасы және оның үстірт сипаты.
5. Орталықтың этнодемографиялық саясаты: ішкі көші-қон, паспорттық режим қазақтардың ауылдан қалаға көшуіне кедергі ретінде, «тіркеу», тілдік кемсітушілік және басқа да іске асыру жолдары.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Пікірталас, дөңгелек үстел.

Тапсырма: Пікірталас аясында келесі проблемаларды талқылау

- XX ғ. 70-60 ж. Республиканың әлеуметтік-экономикалық және қоғамдық-саяси дамуы;
- республиканың саяси және экономикалық өмірінде жүргізілетін өзгерістердің қарама-қайшы сипаты;
- «дамыған социализмнің» алдын алу нақты шындыққа айналмау себептері.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек- парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (Feedback)

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. Омарбеков Т.О. Қазақстан тарихының XX ғасырдағы өзекті мәселелері. – Алматы: Өнер, 2003. – 552 б.
2. Қойгелдиев М. Алаш қозғалысы. – Алматы: Мектеп, 2017. – 656 б.
3. Абылхожин Ж.Б. Постсталинский период в истории советского Казахстана: череда обреченных реформ и несостоявшихся деклараций (1953 - 1991 гг.). – Алматы, КБТУ, 2019. – 465 с.
4. История Казахстана (с древнейших времен до наших дней). В 5-ти томах. Т. 4–Алматы, Алматы кітап, 2010.–312 с.
5. История Казахстана(с древнейших времен до наших дней). В пяти томах. Том 5. – Алматы: Атамұра, 2010. – 680 с.
6. Алаш қозғалысы. Мәселенің зерттелу тарихынан. Құжаттар мен материалдар жинағы. 1918 – 2007 жж. Движение Алаш. Из истории изучения вопроса. Сборник документов и материалов. 1918 – 2007 гг. Алматы.: «Ел – шежіре», 2007. Т. 4. – 472 б.
7. Койгелдиев М.К. Сталинизм и репрессии в Казахстане 1920 – 1940 – х годов. – Алматы, 2009. – 448 с.

Қосымша:

1. Нұрпейіс К. Алаш һәм алашорда. – Алматы: Ататек, 1995. – 256 б.
2. Абылхожин Ж.Б. Очерки социально-экономической истории Казахстана. XX век. – Алматы: Туран, 1997. – 360 с.
3. Омарбеков Т.О. 1929-1931 жылдардағы халық көтерілістері: зерттеу. – Алматы: Арыс, 2018. – 480 б.
4. Омарбеков Т.О. Қазақстан тарихының XX ғасырдағы өзекті мәселелері. – Алматы: Өнер, 2003. – 552 б.
5. Қамзабекұлы Д. Алаштың рухани тұғыры. – Астана: Ел-шежіресі, 2008. – 360 б.
6. «Я себя совершенно не признаю виновным!»: из истории протестного движения в Казахстане 1960-1980 гг. (Сборник документов и материалов). Сост. М. Койгелдиев. – Алматы: Арыс, 2019. – 256 с.

7. Қойгелдиев М. Қорғансыздың күнін кешкендер. Менің ғылымдағы өмірім. (Қазақстанның ғылыми мектептері. Әдебиеттану): Монография. – Алматы: Арыс, 2019. – 304 б.

8. Красный террор: из истории политических репрессий в Казахстане (Сборник документальных материалов политических репрессии 20 – 50 годов XX века). Сост. М.К. Койгелдиев, В.И. Полулях, Ш.Б. Тілеубаев. – Алматы: «Алаш баспасы», 2013. – 384 с.

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. XX ғасырдың 50-60 жылдарындағы республиканың қоғамдық-саяси өмірі қандай оқиғалармен сипатталады?

2. Экономиканың бейбіт өмірге көшуі қалай өтті?

3. Ауыл шаруашылығын көтеру үшін қандай әрекеттер жасалып қабылданды?

4. Кеңес қоғамы өмірінің барлық саласында неге тоқырау құбылыстары пайда болды?

5. «Әкімшілік-командалық жүйе» ұғымын түсіндіріңіз?

6. Экономиканы басқарудағы реформалар немен байланысты болды?

7. Қазақстандағы экологиялық мәселелердің себептері қандай?

№13 сабақ

1. Тақырыбы: Идеологиядағы, экономикалық және саяси өмірдегі ауқымды өзгерістер.

2. Мақсаты: орталықтан жүретін күштердің өсуіне және Қазақстандағы ұлттық сана-сезімнің өсуіне объективті тарихи талдау жасау.

3. Оқыту міндеттері:

- Қазақстандағы «қайта құру» саясатын талқылау;

- 1980 жылдардың екінші жартысындағы мемлекеттің қоғамдық-саяси өміріндегі өзгерістерді қарастыру;

- 1986 жылғы Желтоқсан көтерілісіне тарихи баға беру;

- КСРО-ның ыдырауы мен оның салдарын талдау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Жариялылық пен демократия жағдайында одақтық республикаларда туындаған ұлттық қақтығыстар.

2. Экономикалық дағдарыс.

3. Д.А.Қонаевтың қызметі

4. 1986 жылғы Алматыда және республиканың басқа қалаларында болған Желтоқсан оқиғасы.

5. КОКП қызметінің тоқтатылуы. КСРО-ның ыдырауы және Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығының (ТМД) құрылуы.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі

формалары/әдістері/технологиялары: Пресс-конференция, дебат.

Тапсырма:

Неге Горбачевтің елдің әлеуметтік-экономикалық дамуын жеделдету мақсатында ойластырылған реформалары оң нәтиже бермеді және қоғамның негізгі проблемаларын шешпеді?

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері

(тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек- парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (Feedback)

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. Омарбеков Т.О. Қазақстан тарихының XX ғасырдағы өзекті мәселелері. – Алматы: Өнер, 2003. – 552 б.

2. Қойгелдиев М. Алаш қозғалысы. – Алматы: Мектеп, 2017. – 656 б.

3. Абылхожин Ж.Б. Постсталинский период в истории советского Казахстана: череда обреченных реформ и несостоявшихся деклараций (1953 - 1991 гг.). – Алматы, КБТУ, 2019. – 465 с.
4. История Казахстана (с древнейших времен до наших дней). В 5-ти томах. Т. 4. – Алматы, Алматы кітап, 2010. – 312 с.
5. История Казахстана (с древнейших времен до наших дней). В пяти томах. Том 5. – Алматы: Атамұра, 2010. – 680 с.
6. Алаш қозғалысы. Мәселенің зерттелу тарихынан. Құжаттар мен материалдар жинағы. 1918 – 2007 жж. Движение Алаш. Из истории изучения вопроса. Сборник документов и материалов. 1918 – 2007 гг. Алматы.: «Ел – шежіре», 2007. Т. 4. – 472 б.
7. Койгелдиев М.К. Сталинизм и репрессии в Казахстане 1920 – 1940 – х годов. – Алматы, 2009. – 448 с.

Қосымша:

1. Нұрпейіс К. Алаш һәм алашорда. – Алматы: Ататек, 1995. – 256 б.
2. Абылхожин Ж.Б. Очерки социально-экономической истории Казахстана. XX век. – Алматы: Туран, 1997. – 360 с.
3. Омарбеков Т.О. 1929-1931 жылдардағы халық көтерілістері: зерттеу. – Алматы: Арыс, 2018. – 480 б.
4. Омарбеков Т.О. Қазақстан тарихының XX ғасырдағы өзекті мәселелері. – Алматы: Өнер, 2003. – 552 б.
5. Қамзабекұлы Д. Алаштың рухани тұғыры. – Астана: Ел-шежіресі, 2008. – 360 б.
6. «Я себя совершенно не признаю виновным!»: из истории протестного движения в Казахстане 1960-1980 гг. (Сборник документов и материалов). Сост. М. Койгелдиев. – Алматы: Арыс, 2019. – 256 с.
7. Койгелдиев М. Қорғансыздың күнін кешкендер. Менің ғылымдағы өмірім. (Қазақстанның ғылыми мектептері. Әдебиеттану): Монография. – Алматы: Арыс, 2019. – 304 б.
8. Красный террор: из истории политических репрессий в Казахстане (Сборник документальных материалов политических репрессии 20 – 50 годов XX века). Сост. М.К. Койгелдиев, В.И. Полулях, Ш.Б. Тілеубаев. – Алматы: «Алаш баспасы», 2013. – 384 с.

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. Қайта құру қандай себептерден туындады?
2. Елде жариялылық саясаты қалай қалыптасты, ол реформаларды жүргізуге ықпал етті ме немесе кедергі жасады ма?
3. 1980 жылдардың екінші жартысында қоғамды демократияландыру неден көрінді?
4. Желтоқсан оқиғасының басты себептерін атаңыз?
5. «Невада-Семей» қозғалысының қандай мақсаттары болды?
6. Қай жылы қазақ зиялылары өкілдерін оңалту басталды?
7. КСРО-ның ыдырауына қандай оқиғалар себеп болды?

№14 сабақ

1. Тақырыбы: Экономикалық дамудың қазақстандық үлгісі

2. Мақсаты: Қазақстанның ХХІ ғасырдағы жаңа экономикалық саясаты мен экономикалық дамудың қазақстандық үлгісін ашу және түсіндіру.

3. Оқыту міндеттері:

- өтпелі кезең экономикасындағы қиындықтарды талдау;
- экономикалық дамудың қазақстандық моделін ашу;
- Қазақстанның қазіргі кезеңдегі экономикалық дамуын тану;

- Қазақстан экономикасының жетекші салаларын қарастыру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Егемендік жолындағы қиындықтар: экономикалық дағдарыс, әлеуметтік қиындықтар, өмір сүру деңгейінің төмендеуі, жұмыссыздық пен қылмыстың көбеюі.
2. Нарықтық экономикаға өту, жекеменшік институттардың орнығуы және Отандық бизнес негізінің қалануы.
3. Жаңа экономикалық жүйені қалыптастырудағы қиыншылықтар мен кемшіліктер. Ұлттық валютаның енгізілуі.
4. Қазіргі кезеңде Қазақстан экономикасын реформалау бағыттары.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Дөңгелек үстел, дебат.

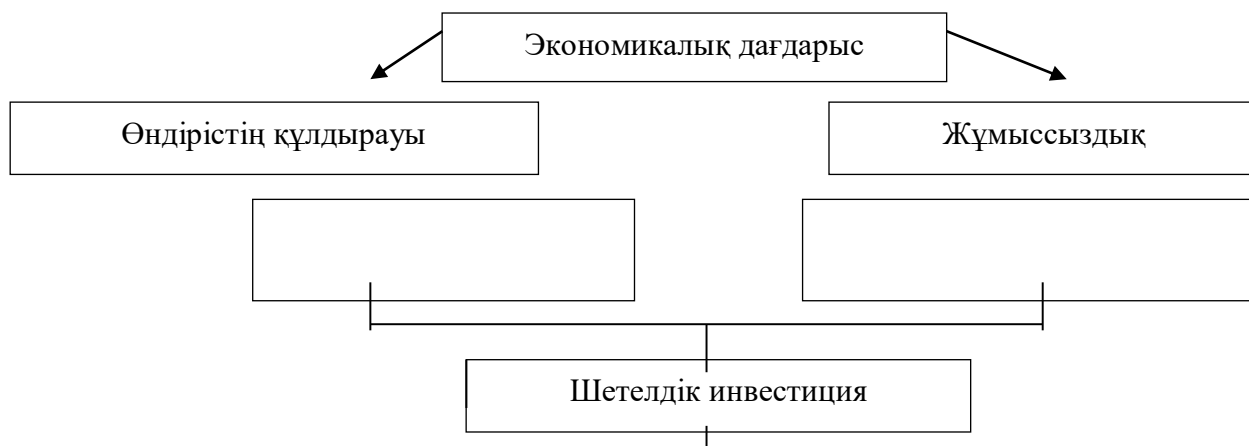
Шағын топтармен жұмыс.

Тапсырма: Шағын топтарда тақырып бойынша мынадай мәселелерді пысықтау:

1. Экономикалық дағдарыс және оның салдары.
2. Нарықтық экономика моделі.
3. Республиканың экономикасын дамытудағы мұнай-газ саласының рөлі.
4. Жекешелендіру - экономикалық реформалардың маңызды бағыттарының бірі.
5. Шағын және орта бизнес.

Схеманы толтырыңыздар:

XX ғасырдың 90-жылдарындағы Қазақстандағы экономикалық жағдай.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері

(тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек- парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (Feedback)

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. Қазақстан (Қазақ елі) тарихы: 4 кітап: Тәуелсіз Қазақстан: алғышарттары және қалыптасуы. – Алматы: Қазақ университеті, 2022. – 570 б.
2. Абылхожин Ж.Б. Страна в сердце Евразии: Сюжеты по истории Казахстана. – Алматы: Қазақ университеті, 1998. – 280 с.
3. Назарбаев Н. А. Эра независимости. – Астана: Атамұра, 2017. – 508 с.
4. Токаев К.К. Под стягом независимости: Очерки о внешней политике Казахстана. – Алматы: Білім, 1997. – 736 с.

5. Ұлы Дала тарихы: учебное пособие. Кан Г.В., Тугжанов Е.Л. – Астана: Жасыл Орда, 2015. – 328 с.

6. Тоқаев Қ.К. Қазақстан Республикасының дипломатиясы. – Алматы, 2002.

Қосымша

1. Абенев Е.М., Арынов Е.М., Тасмағамбетов И.Н. Казахстан: эволюция государства и общества. – Алматы: Атамұра, 1996. – 390 с.

2. Назарбаев Н.А. На пороге XXI века. – Алматы: Атамұра, 1996. – 256 с.

3. Назарбаев Н.А. Критическое десятилетие. – Алматы: Атамұра, 2003 – 240 с.

4. Аяган Б.Г., Абжанов Х.М., Селиверстов С.В., Бекенова М.С. Современная история Казахстана. – Алматы: Раритет, 2010. – 432 с.

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. Қазіргі кезеңде Қазақстанның экономикалық дамуының негізгі қиындықтары неде?

2. Экономикалық дамудың қазақстандық үлгісі неде?

3. Қазақстан әлемдік қоғамдастықта ықпалды экономикалық күшке айнала ала ма?

№15 сабақ

1. Тақырыбы: Қазақстан Республикасының сыртқы саясаты және халықаралық қатынастары

2. Мақсаты: мемлекеттің көпвекторлы сыртқы саясатын және Қазақстанның әлемдегі орнын, ядролық қаруды таратпаудың жаһандық қозғалысындағы көшбасшылығын зерделеу.

3. Оқыту міндеттері:

- егеменді мемлекеттің халықаралық танылуын қарастыру;

- әлемнің жетекші елдерімен стратегиялық әріптестікті талдау;

- қазіргі заманның жаһандық проблемаларын шешудегі Қазақстанның ролін талқылау

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Тәуелсіз Қазақстанның көпвекторлы сыртқы саясаты.

2. Шетелдермен дипломатиялық қатынастарды орнату.

3. Қазақстан Республикасы және халықаралық ұйымдар.

4. Қазақстанның әлемдік және өңірлік қауіпсіздік мәселелері.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі

формалары/әдістері/технологиялары: Дөңгелек үстел, пікірталас.

Тапсырма: пікірталас барысында еліміздің геосаяси орналасуы, республикада қауіпсіздік жағдайларын жасау, сыртқы байланыстарды нығайту және дамыту, Қазақстанның әлемдік қоғамдастыққа кіруінің маңызы туралы ақпаратты талдап алу.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері

(тестілеу, ситуациялық есептерді шешу және т.б.): Бағалау чек- парағы бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (Feedback)

7. Әдебиеттер:

Қазақ және орыс тілдерінде:

Негізгі:

1. Қазақстан (Қазақ елі) тарихы: 4 кітап: Тәуелсіз Қазақстан: алғышарттары және қалыптасуы. – Алматы: Қазақ университеті, 2022. – 570 б.

2. Абылхожин Ж.Б. Страна в сердце Евразии: Сюжеты по истории Казахстана. – Алматы: Қазақ университеті, 1998. – 280 с.

3. Назарбаев Н. А. Эра независимости. – Астана: Атамұра, 2017. – 508 с.

4. Тоқаев К.К. Под стягом независимости: Очерки о внешней политике Казахстана. – Алматы: Білім, 1997. – 736 с.

5. Ұлы Дала тарихы: учебное пособие. Кан Г.В., Тугжанов Е.Л. – Астана: Жасыл Орда, 2015. – 328 с.

6. Тоқаев Қ.К. Қазақстан Республикасының дипломатиясы. – Алматы, 2002.

Қосымша

1. Абенев Е.М., Арынов Е.М., Тасмағамбетов И.Н. Казахстан: эволюция государства и общества. – Алматы: Атамұра, 1996. – 390 с.

2. Назарбаев Н.А. На пороге XXI века. – Алматы: Атамұра, 1996. – 256 с.

3. Назарбаев Н.А. Критическое десятилетие. – Алматы: Атамұра, 2003 – 240 с.

4. Аяган Б.Г., Абжанов Х.М., Селиверстов С.В., Бекенова М.С. Современная история Казахстана. – Алматы: Раритет, 2010. – 432 с.

8. Бақылау: (сұрақтар, тест, тапсырмалар және т.б.)

1. Қазақстан Республикасы сыртқы саясатының негізгі бағыттары қандай?

2. Еуразия идеясы несімен түйінделеді?

3. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарында республика қандай халықаралық ұйымдарға кірді?

4. Қазақстанның алыс шет мемлекеттермен сыртқы экономикалық ынтымақтастығы неден көрінеді?

5. Қазақстанның Орталық Азиядағы рөлі?